

Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимемо до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 7 березня 2013 року № 10 (485)

Це число «Нації і держави» Шевченковим думам і заповітам присвячується

ТАРАСОВА ПРАВДА

І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОЖДЕННИМ

Фрагмент

...Схаменіться! будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... і не буде
Кому помагати.
Одцурається брат брата
І дитини мати.
І дим хмарою заступить
Сонце перед вами,
І навіки прокленетесь
Своїми синами!
Умийтеся! образ Божий
Багном не скверніте.
Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать...
Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко! глибоко!
Дознаються небожата,
Чия на вас шкура,
Та й засядуть, і премудрих
Немудрі одурять!

Тарас Шевченко. Автопортрет зі свічкою

ПОЗИЦІЯ

ЗБЕРЕЖЕМО ПАМ'ЯТКИ СТОЛИЦІ ДЛЯ НАЩАДКІВ!

На захист культурної спадщини столиці вийшли у вівторок, п'ятого березня, київські організації Конгресу Українських Націоналістів, Української народної партії, УНА-УНСО, Української партії, Спілки офіцерів України та інших патріотичних сил.

Розгорнувши партійні й державні прапори під стінами Київської міської державної адміністрації, активісти провели мітинг, на якому закликали київську владу припинити руйнацію історичних пам'яток столиці.

Голова Київської міської організації КУН Юрій Шепетюк у своєму виступі зазначив, що Конгрес уже тривалий час бореться із незаконною забудовою руїн Десятинної церкви, однак досі ні правоохоронні органи, ні київські чиновники не припинили свавілля УПЦ МП, яка самовільно захопила територію розкопок.

Голова Спілки офіцерів України Євген Лупаков наголосив, що кардинально змінити ситуацію в столиці зі збереженням культурних пам'яток можна буде лише тоді, коли на посаду міського голови буде обрано українського патріота, для якого історія рідної землі є важливою складовою духовності його народу.

Пікетувальники передали голові КМДА звернення із вимогою демонтувати каплицю УПЦ МП біля розкопок Десятинної церкви, припинити нищення пам'яток архітектури і культури в м. Києві, зокрема Гостинного двору, Андріївського узвозу, Софії Київської, а також відновити паркову скульптуру Світовида на Софійській площі, пошкоджену вандалами 22 лютого цього року.

Прес-служба КУН

МОМЕНТ ІСТИНИ

ШЕВЧЕНКОВІ ІДЕЇ НА ВИСОТІ ЧИНУ

(Братство Тарасівців, Микола Міхновський)

Ольга РІЗНИЧЕНКО

Цього місяця минає 140 років від дня народження Миколи Міхновського.

Ніби вчора написаний текст М.Міхновського під назвою "22 квітня 1912 року. Харків": "Зледащів український народ. Ледащами поробились члени української нації. Хто і що може вдіяти проти цього кам'яного муру байдужості? Навіть вогонь Шевченка не здужав і досі розтопити товстий шар криги, що ним окутаний пульс життя українського народу". Це була остання стаття Миколи Міхновського, пов'язана з постаттю Тараса Шевченка. Того ж року в Києві постало Братство Самостійників, а в Харкові під впливом Міхновського таємний студентський гурток ім.Т.Шевченка. Ці організації за задумом Міхновського мали продовжувати цілі та ідеологію Братства Тарасівців.

Про історію виникнення Братства Тарасівців архівних документів не має, бо це була добре законспірована таємна організація. Її реконструюють за спогадами, листуванням колишніх учасників, і тому вона має декілька версій. Головна з них така, що влітку 1891 року на могилі Тараса Шевченка на Чернечій горі біля Канева харківські студенти Михайло Базькевич, Микола Байздренко та Іван Липа разом з харківським чиновником Віталієм Боровиком заснували таємне політичне товариство Братство Тарасівців.

За деякими даними, серед засновників були і Борис Грінченко та Микола Міхновський. За іншими відомостями, вони приєднались до організації одразу після її заснування разом з такими знаними постатями української історії, як Мусій Кононенко, Михайло Коцюбинський, Володимир Шемет, Микола Вороний, Володимир Самійленко, Євген Тимченко та інші. В матеріалах про Олександра Русова, відомого українського статиста, згадується, що в 1891 році він почав проводити подвірний опис Полтави і широко залучав до цієї справи студентів-українців. І там, в Полтаві, між студентом-медиком І.Липою та його компанією, М.Міхновським і його братами, а також братами Шеметами виникла ідея створення Братства, яке мало за мету перенести ідеї Шевченка в площину практичної політики. Можливо, в той же час обраний невдовзі головою Братства Іван Липа познайомився в Полтаві зі священиком Теофілом Булдовським та його сестрою Марією, з якою згодом одружиться. Принаймні правнучка Марта Липа Ґумецька і полтавський історик Юрій Волошин доводять, що Юрій Липа, знаний лікар і публіцист, автор знаменитої історіософської праці "Призначення України" був сином лікарів Івана Липи і Марії Булдовської.

Закінчення на 6-й стор.

Дорогі читачі! Триває передплата на газету "Нація і держава" на 2013 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2013 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: на 1 місяць – 7,01 грн., на 3 місяці – 21,03 грн., на 6 місяців – 42,06 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ГУЛАКО-АРТЬОМОВСЬКИЙ СИНДРОМ

Слово "синдром" тлумачиться, як сукупність симптомів із загальним патогенезом, в якому аналізуються найзагальніші закономірності розвитку та перебігу недуги.

Пригадуєте перли, які вже стали певною мірою позначками "канкретної" епохи – Гулак-Артьомовський, Анна Ахметова, *поет* Чехов та багато інших "янукізмів"? Майже рік тому Віктор Федорович потішив суспільство черговим перлом – "пропоную... відродити Кирило-Мефодіївське братство, як модний студентський рух... Такий рух, ініційований серед студентства Києво-Могилянської академії, Національного університету імені Шевченка, оживив би наше суспільство". Це, на думку Януковича, один із пунктів підготовки до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

Як відомо, Кирило-Мефодіївське братство проіснувало трохи більше року (1846–1847 роки) і було, фактично, таємною політичною організацією української інтелігенції. За допомогою доносу студента Петрова російський царат ліквідував цю організацію, заарештувавши її членів. Найжорстокіше покарання випало на долю Тараса Шевченка.

Ключовим документом Кирило-Мефодіївського братства стала "Книга буття українського народу" (підназва "Закон Божий"). В ній багато місця відведено побудові майбутнього суспільства не лише на засадах християнської моралі, але й національного характеру українців. Дозволю собі одну цитату з цього історичного документа: "А німка цариця Катерина, курва всесвітня, безбожниця, убійниця мужа свого, востаннє доконала козацтво і волю, бо, одібравши тих, котрі були в Україні старшими, надилила їх панством і землями, понадавала їм вольну братію в ярмо і поробила одних панами, а других невольниками. І пропала Україна. Але так здається. Не пропала вона, бо вона знати не хотіла ні царя, ні пихи, а хоч і був цар, та чужий, і хоч були пани, та чужі; а хоч з української крові були ті виродки, одначе не псовали своїми губами мерзенними української мови і самі себе не називали українцями, а істий українець, хоч був він простого, хоч панського роду, тепер повинен не любити ні царя, ні пана, а повинен любити і пам'ятовати єдиного бога Ісуса Христа, царя і пана над небом і землею. Так воно було прежде, так і тепер зосталось".

Недаремно польський журналіст, письменник і дисидент Адам Міхнік в інтерв'ю російській службі Польського радіо під назвою "Янукович, не будь ідіотом" сказав: "Це зовсім інше суспільство. Українці не дозволять відноситися до себе, як до спільноти поневолених людей. "Страна рабов, страна господ" – це не з українського вірша".

***

Минув рік від "знаменитої" пропозиції Януковича, а про "модний студентський рух" і знаку немає. Питання ж зависло – на яких засадах відроджувати Кирило-Мефодіївське братство: студента Петрова чи таємної політичної організації української інтелігенції проти новітнього царя? Отакот виходить суцільна риторика там, де "царює" синдром неосвіченості. Залишається констатувати: не сталося ні народження, ні відродження Кирило-Мефодіївського братства, саме тільки покращення, але не для якогось там братства, а для "чисто канкретної братви".

Тарас МАРУСИК

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ЗЕМЛЯ І НЕБО СЛАВИ СТЕЦЬКО

12 березня виповнюється 10 років з дня смерті Слави Стецько

"Дивлюся, мов на небі висить
Святий Київ наш великий,
Святий..."
Тарас Шевченко

Колись у майбутньому меморіальному музеї подружжя Ярослава і Слави Стецьків буде експозиційна зала у вигляді суперсучасного лайнера. І це не лише тому, що разом чи поодинці Ярослав і Слава Стецьки провели свої спільні роки життя у перельотах, переїздах з країни в країну, зустрічах, виступах і прес-конференціях, репрезентуючи Святий Київ, воюючу проти імперії зла Україну. В ілюмінаторах музейного лайнера відображатиметься картина світу як стратегічна мета політичного життя нашого справді зірково-пасіонарного подружжя. За їхньою концепцією, справедлива суспільна світобудова, суголосна Божому задуму, – це єдність у різноманітності національних держав. Кожну державу репрезентує нація, покликана здійснити свою духовну і культурну місію в історії людства. Від того, що нація не реалізує свого потенціалу – страждає не лише вона сама, а й увесь світ, як і кожна конкретна особистість, що деградує, втрачає власне "Я" через послаблення чи втрату зв'язків зі своєю нацією.

Ярослава і Славу Стецьки можемо вважати за взірець нового типу християнських політиків, адже вони інтереси своєї нації не виділяли чи вивищували, а навпаки ставили їх у взаємозалежність із потребою моральної, ціннісної переорієнтації світової політики. По Другій світовій війні боротьба за Україну на міжнародному рівні була організована ними не з позиції вузьконаціонального інтересу, а в заохоченні перебудувати світ шляхом загальної деструкції імперських систем і надання кожній поневоленій нації рівних прав і можливостей, будувати свою державність. Абсолютно не втратили актуальності, а може, випереджають і наш час заклики АБН, що звучали з високих трибун різних світових форумів у 50-80-х роках минулого століття. До підтримки Антибільшовицького Блоку Народів, очолюваного символічні сорок років (1946–1986) Ярославом Стецьком, а по його відходу у Вічність – пані Славою, залучались ті, "хто проти тюрми народів, але за націю, як наріжний камінь порядку у світі, хто проти царства антихриста, проти Росії, але за віру в Бога і мораль, за людину як Богоподібну істоту, її права. Хто за національно-державну незалежність, свободу людини, людську гідність – для усіх народів і людей світу…"

Про те, що статусу столиці імперії зла і після її розпаду Москва не втратила, щоденно і щохвилинно нагадують її агресивні дії, спрямовані на інфільтрацію власних інтересів в усі сфери українського життя з бажанням нової окупації нашої держави. Ми сьогодні з новою силою відчуваємо актуальність формул "Христос проти антихриста" і "Київ проти Москви". Відсутність опору Москві з боку Києва небезпечна не тільки для існування України, а й цілого світу. Ярослав Стецько обґрунтував ці тези з висоти Христової віри і власної християнської жертовності. Пряме недвозначне протистояння Москві з боку АБН і низки світових антикомуністичних, антиімперських світових організацій, до створення яких долучилось українське подружжя, було тим визначальним фактором, що втримував по війні рівновагу у світі. Бо політика західних держав щодо Кремля, як і тепер, ніколи ні чіткою визначеністю, ні послідовністю не відрізнялась. І оця відсутність в наш час по-справжньому християнського українського фактора на міжнародній арені ("святого Києва великого, Святого"), що втілювали Ярослав і Слава Стецьки, їхні однодумці, дається сьогодні взнаки кризою розмитих цінностей і відповідно неспроможністю Європи й Америки ефективно і якісно протистояти цинічно експансивній політиці антихриста – путінській Росії.

Ярослав і Слава СТЕЦЬКИ. Німеччина, 1958 рік

Бо як любила повторювати за життя наша дорога пані Слава під час своїх незчисленних поїздок рідною Україною: "Світом керують та перемогу забезпечують не лише бомбовики і літаки, а передусім ідеї і віра у свою правду, яка зрушує гори". Ці слова її чоловіка, Ярослава Стецька, як і Шевченкове: "Боріться, поборете – вам Бог помагає, за вас правда, за вас сила і воля святая..." чуємо сьогодні у своїх серцях з вуст цієї великої жінки-політика і патріота як головну ціннісну настанову життя: зберегти і наповнити правдивим християнським змістом національно-державницький поступ нашої небесно-земної України в майбутнє…

Степан БРАЦЮНЬ

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

ПАМ'ЯТІ ЛЕГЕНДАРНОГО КОМАНДИРА

5 березня Київська міська організація КУН разом із побратимами з УНА-УНСО, УНП, СОУ, Української партії вшанували пам'ять Головного командира УПА Романа Шухевича. Мітинг-реквієм відбувся на майдані Незалежності.

Учасники мітингу тримали смолоскипи на честь легендарного командира.

Слово мали народний депутат Олесь Доній, Ігор Мазур від УНА-УНСО, Євген Лупаков від СОУ, Віктор Горбач від УНП, Георгій Лук'янчук від Української партії та білоруський дисидент Сяргей Висоцький.

Від Конгресу виступили голова Секретаріату Проводу Володимир Манько та голова столичного осередку Юрій Шепетюк.

"Ми сьогодні вшановуємо народного Героя, який, як і годиться командиру,

поліг зі зброєю в руках захищаючи нашу свободу. Згадуючи ті часи ми повинні чітко усвідомлювати, що Росія досі не відмовилась від своїх загарбницьких планів щодо України. Про це свідчить поведінка її політичних лідерів", – зазначив у своєму виступі Голова Спілки офіцерів України Євген Лупаков.

"Щоб перемогти народ без війни, заміни його героїв на власних. Це рецепт гуманітарної інтервенції та знищення народів від давніх римлян. Наша, не своя влада, взяла це правило собі на озброєння. Героїзація чужинців на екранах телевізорів сьогодні досягає апогею, в той час як замовчуються українські звитяжці. Ось за що отримують нагороди від Кремля деякі урядовці та народні депутати", – сказав голова Київського КУНу Юрій Шепетюк.

Володимир Манько назвав Романа Шухевича успішним українцем. "Усе, за що брався Шухевич, ставало успішним. Політика, військова справа, бізнес. Закликаю українців брати приклад із Романа Шухевича та бути успішними, і тоді ми змінимо країну на свою користь", – наголосив Манько.

Як відомо, 5 березня 1950 року Роман Шухевич прийняв свій останній бій з підрозділами МДБ УРСР у своєму конспіративному помешканні в селі Білогорща під Львовом.

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ЩЕПЛЕННЯ ВІД СТЕРЕОТИПІВ

"НЕСПОДІВАНИЙ ШЕВЧЕНКО"

Дмитро СТУС біля картини "Тарасова доля"

Степан БРАЦЮНЬ оглядає експозицію

Українського генія вирішили показати без стереотипних нашарувань, якими впродовж півтораста літ образ Шевченка зводився до інтерпретації немолодого мужицького поета в кожусі та шапці. Уявлення про нього формувалися так, начебто не було Тараса молодого та відчайдушного, не було світського денді та улюбленця петербурзької творчої, як би тепер сказали, тусовки. Врешті, й сам Тарас Григорович долучився до того, аби в свідомості нащадків залишитися лише Батьком нації – сумним, задуманим, суворим. І дослідники сором'язливою мовчанкою обходили "артефакти", несумісні з канонічним образом Шевченка. Щоб люди побачили його ще й з іншого боку, й започатковано "Щеплення від стереотипів".

Схоже, самі ініціатори акції сумнівалися, що присутні на презентації гості, зокрема, журналісти морально готові до сприйняття "несподіваного" Шевченка, бо чи не кожен промовець "щепив" нас аргументами щодо адекватного сприйняття того, що подалі від людського ока зберігалося в Інституті літератури… Серед майже двадцяти представлених творів – три автопортрети періоду заслання, можливо, написані під час експедиції на Арал. Один з них – з поетового альбому (із зібрання Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України) – начебто мав би вражати (чи обурювати – за логікою ханжі) зображенням оголеної натури – ах, яке святотатство! Натомість твір приголомшує глибинним відтворенням безвиході, яку породжують нестерпні обставини життя. Ще два автопортрети – в творі "Казарма", де на одному аркуші художник зображує себе двічі. Досі ці унікальні твори були мало відомі шанувальникам творчості митця.

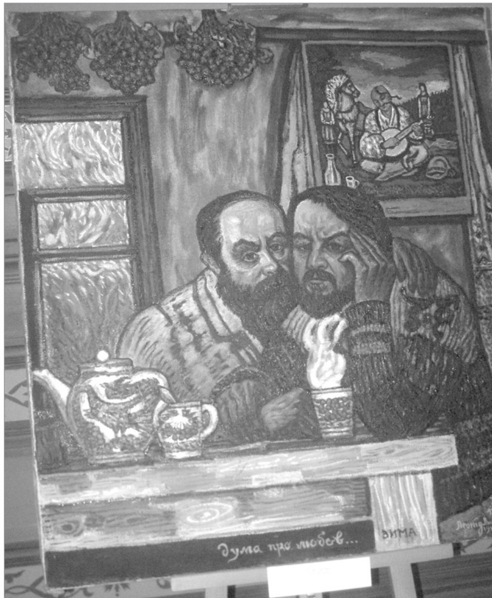
Виставку під такою назвою першого березня відкрито у Національному музеї Тараса Шевченка у Києві.

Розпочавши презентацію, Генеральний директор Музею Дмитро Стус зазначив, що проект "Несподіваний Шевченко" відбуватиметься у форматі культурологічної акції "Щеплення від стереотипів". Її ініціював Національний музей Тараса Шевченка до 200-ліття від дня народження поета і художника за участі Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України.

На вернісажі молодий Шевченко – слухач Петербурзької академії мистецтв – представлений таким, яким бачили поета його сучасники К.Брюллов і В.Штернберг. У проекті подані різні версії трактування постаті знаменитого українця. Це і традиційна – спроба мистецької канонізації Тараса Григоровича відомими художниками, як-от портрет роботи І.Єремеєвського "Святий Тарасій", список з ікони Г.Честахівського "Михаїл Малеін та св.Тарасій" – в пам'ять про Т.Шевченка та його друга М.Лазаревського.

Інший зріз – осмислення Шевченка як митця планетарного масштабу: монументалізований образ на тлі вихору історії роботи В.Франчука, філософічна медитація в картині І.Марчука "Тарас Шевченко", молодий Тарас – провидець долі людства у роботі В.Ґарбуза. У картині "Тарасова доля" В.Ґонтарова – поет у вічному діалозі з Україною, закодованою в його "Катерині". У творі Л.Литвина "Дума про любов" автор знаходить в особі Шевченка єдино можливого співбесідника про сокровенне. Вражає картина В.Слєпченка, де образ поета мерехтить таїною і простує до нас крізь століття. Власне, все, як зазначив голова КУНу Степан Брацюнь, який брав участь у презентації, "що пов'язане з постаттю нашого Пророка, завжди нас дивуватиме, бо ніколи не буде конечної розгадки такого явища як постання Шевченка у нашій сторозтерзаній Україні".

Марія БАЗЕЛЮК

РЕПЛІКА

"ПРОВЧИТИ ХАМА!"

Після гучного скандалу з нардепом-регіоналом Вадимом Колісниченком, який, знахабнівши від вседозволеності (чи то від путінської медальки?), другого березня, на столичному летовищі "Жуляни" брутально ображав працівницю компанії Air Onix Юлію, яка не пустила його без паспорта на рейс до Криму, Інтернет просто "вибухнув" коментарями небайдужих громадян. У соціальних мережах, на форумах і сайтах українці висловлюють своє захоплення гідною поведінкою дівчини ("Юля – молодець, приклад для наслідування", "Юля, ти супер! Справжня киянка!") та обурення хамовитістю В.Колісниченка ("Провчити хама!"), який, розмахуючи депутатським посвідченням, погрожував їй звільненням з роботи, після чого вона буде "подметать уліци". Саме таку "кару" (за логікою нардепа, мести вулиці – це акт упослідження) він обіцяв за те, що працівниця компанії сумлінно виконувала свої службові обов"язки. Схоже, така зневага праці двірників не на жарт обурила киян. "За Колісниченком, двірники, які підмітають вулиці нашого міста, – вже й не люди ?! До суду його за таку зневагу!" – така чи не найделікатніша серед "оціночних" рефлексій думка жителів столиці, які запевняють, що в жодному разі не довірили б "Ваді" очищати від сміття вулиці рідного міста – ще більше забруднить.

Тим часом виявив бажання "ізвініться за Вадима Васильєвіча" колега по фракції М.Чечетов. Мовляв, якщо той і нагрубіянив дівчині, то "не зі зла", а через "емоції". Сам же "антигерой" після інциденту звернувся в силові відомства. У відповідь авіакомпанія стала горою на захист Юлії, а член парламентського Комітету з питань верховенства права і правосуддя Павло Петренко, вбачаючи у діях скандального "регіонала" перевищення повноважень, погрози та хуліганство, звернувся в МВС і Генпрокуратуру.

Насамкінець нагадаємо, що у Києві і Донецьку, в Севастополі та Львові – повсюдно люди поважають позицію. Чесну, без надривних закликів і показної рішучості, безкорисливу, таку, що свідчить про гідність людини. Саме цю позицію продемонструвала Юлія на своєму робочому місці. Чим викликала пошану і захоплення українців. Вони, до речі, роблять цілком слушні висновки і поради. От хоча б такі: "Чоловіки! Беріть приклад із тендітної дівчини, яка не побоялася сказати "Ні!", незважаючи на погрози, хамство і "статус". Найвідважніші українці – це жінки…"

Ольга ДМИТРЕНКО

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

БЕЗЦІННИЙ ДАР ІВАНА ГРЕЧКА

Кажуть, що нащадки багатіїв щасливі, бо успадковують багатства від своїх батьків і не мають потреби турбуватися про хліб насущний. Однак по-справжньому багатим є лише той, хто може залишити спадок для цілого народу. Рівно 100 років тому, у 1913 році, митрополит Андрей Шептицький передав у дар українському народові свою приватну колекцію мистецьких творів, яка згодом стала основою теперішнього Національного музею українського мистецтва у Львові. Цікаво, що розпочав він свою збірку зі стародавніх українських ікон та речей сакрального мистецтва. І ось через століття такий самий подарунок місту зробив ще один колекціонер – інженер Іван Гречко.

Друзі й знайомі пана Гречка знають, який він затятий у своєму захопленні – за ціле своє життя жодного разу полюдськи не відпочив. А як тільки випадала відпустка, брав на спину наплечники і мандрував горами, щоб, як сам казав, привнести трохи рідної гуцульської стихії в міську квартиру. Згодом захоплення, яке мав ще з дитячих літ, переросло у пристрасть, а далі – в бажання врятувати безцінні скарби народної творчості, яким загрожувало цілковите знищення.

– Я їхав у маленькі села, – розповідає колекціонер, – і там шукав ці унікальні речі, які зникали на очах. Найчастіше люди з радістю віддавали мені вживані ікони, бо не бачили в них ніякої цінності. Грошей за них не брали, бо вважали, що торгувати освяченим недобре. На обмін переважно просили нові сучасні образи, які я привозив їм зі Львова.

Походить Іван Гречко з Надвірної з національно свідомої родини. Ріс серед казково-чарівної краси гірської природи та розмаїття художніх виробів народних майстрів, якими цвіла кожна хата, що, очевидно, і сформувало світогляд та художні смаки. Та ще – духовна атмосфера в сім'ї, оскільки вся родина була пов'язана з боротьбою проти нового жорстокого комуністичного режиму. У 1947 році не стало батька, ще раніше старший брат загинув у лавах Української повстанської армії, маму і старшу сестру вивезли на 15-літнє ув'язнення в Сибір. А сам Іванко поїхав до Львова, щоб учитися. Хотілося здобути художню або духовну освіту, однак змушений був вступити до політехніки, студентів якої кагебісти чомусь вважали більш лояльними. Однак любов до мистецтва залишилася. Та ще до мандрів. Ніколи не відмовлявся від службових відряджень, і таким чином об'їздив мало не всю тодішню країну. Як спортсмен-водник, плавав по багатьох річках, та найчастіше – по мальовничому й улюбленому Дністрі. І всюди знаходив можливість для збирання творів мистецтва народних і професійних майстрів. В його унікальній колекції української старовини і художній метал, і народна кераміка, й дерев'яна пластика, вироби зі шкіри, вишивка, ткацтво. Багато також творів професійних майстрів, зокрема, Романа Сельського. При цьому увагу колекціонера привертали речі, які мало кого не цікавили, хоча й мали велику мистецьку вартість. Передусім йдеться про ікони на склі. Сьогодні в його колекції їх понад сто. Це чи не найбільша колекція в Україні.

А потім настав час потурбуватися про долю свого скарбу. Багато років оббивав Іван Гречко пороги музеїв, галерей і просто чиновницьких кабінетів у пошуках притулку для своєї колекції. Однак не міг погодитися на умови, які йому пропонували. Адже львівські музеї й справді мають величезні фонди, з яких лише невеликий відсоток виставляється, а він хотів, аби все, що зібрав за життя, знов повернулося до людей, щоб кожен міг бачити, який наш народ мудрий і талановитий, яку має душу і яке велике серце. І ось нарешті знайшовся вихід: Іван Гречко передав своє дітище в дар Українському католицькому університету. Тепер його унікальні знахідки перебуватимуть у музеї УКУ, який нещодавно відкрили. Для початку в експозиції музею розміщено лише частину колекції, але невдовзі її розширять. Планується, що новостворена культурна скарбниця об'єднає збірки Інституту історії церкви, Інституту літургіки та кімнати-музею Йосипа Сліпого.

Леся РУПНЯК

На світлині: колекціонер і громадський активіст Іван ГРЕЧКО

9 БЕРЕЗНЯ – 199-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

"ДЯДЬКИ ОТЕЧЕСТВА ЧУЖОГО..."

Тарас Шевченко – про українську квазіеліту та "козака безверхого"

Один із центральних у поезії Тараса Шевченка – мотив національного відступництва. З'явившись уперше в його вірші "Розрита могила", він ще не раз "виринатиме" у творах Шевченка пізнішої пори. Мотив цей пов'язаний із його болісними роздумами про українську еліту, яка в часи Катерини II швиденько "перелицювалася" у дворянство, після чого Україна надовго залишилася без національного проводу, бо ж яка там із "дядьків отечества чужого" еліта?! Потурнаки, перевертні, відступники, та й годі...

Отож – три характерні епізоди 1843, 1845 і 1860 років; три Шевченкові твори, у яких відбилися мучення його душі й розуму, його сподівання, прокльони, заклинання...

Музей Заповіту Тараса Григоровича Шевченка в Переяславі-Хмельницькому. Колишній будинок лікаря Андрія Йосиповича Козачковського, товариша поета, побудований в 1820 році

"РОЗРИТА МОГИЛА"

Появі цього вірша (9 жовтня 1843 р., Березань) передувала небувало велика пауза у творчості Т.Шевченка. Від лютого 1843-го, після поеми "Гамалія", він нічого не писав. Хронологічно вірш "Розрита могила" розміщується, отож, між "Гамалією" – і присвяченою Варварі Рєпніній поемою "Тризна" (листопад 1843 р.).

Затяжна (дев'ятимісячна!) творча пауза між лютим і жовтнем 1843 року була заповнена багатьма подіями, поїздками, знайомствами... Шевченко сподівався на поїздку до Італії, а потрапив в Україну. Качанівка, Убіжище, Мойсівка, Березова Рудка з її спокусами, Яготин – ось неповний перелік місць, де побував поет, перш ніж приїхав до Березані, у гості до історика й фольклориста Платона Лукашевича.

"Розрита могила" – це плач над сплюндрованою Україною, яка постає тут в образі матері, скривдженої власними дітьми. Вражений поет розмовляє з нею, і у відповідь на свої перейняті стражданням запитання чує монолог матері-України, – монолог, що становить основну частину вірша.

У "Розритій могилі" Тарас Шевченко вперше виставив рахунок Богданові Хмельницькому, – звісно ж, за Переяславську угоду 1654 року. Історичні порахунки з гетьманом тим прикріші, що висловлені вони вустами самої України:

Ой Богдане, Богданочку,
Якби була знала,
У колисці б задушила,
Під серцем приспала.

І далі звучать слова матері, що нагадують національний апокаліпсис:

Степи мої запродані
Жидові, німоті,
Сини мої на чужині,
На чужій роботі.
Дніпро, брат мій, висихає,
Мене покидає,
І могили мої милі
Москаль розриває.

Найбільше ж гіркоти в тих словах матері, що стосуються перевертнів, відступників:

А тим часом перевертні
Нехай підростають
Та поможуть москалеві
Господарювати,
Та з матері полатану
Сорочку знімати.
Помагайте, недолюдки,
Матір катувати.

Проте поет усе ж не залишає своїх читачів (слухачів) наодинці з безнадією. Він завершує вірш натяком на захований "старими батьками" скарб, який так і не знайшли ті, хто розривав могилу. Загубили його слід і діти матері України, – проте, може, колись-таки відшукають:

Ех, якби-то,
Якби-то найшли те,
що там схоронили,
Не плакали б діти,
мати не журилась.

Скарб – це символ долі, сподіваної волі. Національні мріяння про інше – вільне – життя рано чи пізно збудуться, каже нам поет, і його слова звучать як навіювання, викликання надії.

Мотив захованого скарбу, що його належить відшукати українцям, згодом з'явиться у кіносценарії "Звенигора", написаному Юрком Тютюнником, уродженцем села Будище, що на Звенигородщині (це те саме Будище, де Тарас Шевченко в часи отроцтва козачкував у пана Енгельгардта!). Олександр Довженко, знімаючи фільм, виразно апелював до Шевченкових "Гайдамаків": перша частина має назву "Гупалівщина". Задум режисера, як і сценариста, полягав у тому, щоб наголосити на зв'язкові часів, на ідеї спадкоємності поколінь і радості віднайдення скарбу...

I МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОДЖЕНИМ ЗЕМЛЯКАМ МОЇМ В УКРАЇНІ І НЕ В УКРАЇНІ МОЄ ДРУЖНЄЄ ПОСЛАНІЄ

"Посланіє" датується кінцем грудня 1845 року. То був зоряний час Шевченка-поета: гостюючи у Переяславі в лікаря Андрія Козачковського, він створив кілька шедеврів. Саме тоді, 14 грудня, у селі В'юнище, що біля Переяслава, було написано і поему "І мертвим, і живим...".

Неминуче постає запитання про адресата послання. Хто вони, оті мертві, живі і ненароджені земляки, до яких звертається поет і яким адресовано стільки його саркастичних слів? Відповідь очевидна: "своє" панство, українців-перевертнів, "інтелектуалів" XIX ст., чий потенціал реалізується на користь чужого, а не свого. Йдеться про тих, хто мав би бути національною елітою України. Спрямовані в їх бік Шевченкові єреміади містять болючі докори, що межують із прокляттями. Причому поетові докори весь час обертаються довкола двох основних тем: соціальні кривди і національне відступництво. Ці два мотиви так тісно переплетені, що їх не варто й розводити по різні боки, адже творці обох кривд – одні й ті ж!

Отож, кривди соціальні. З них і починається це дивне послання, причому слова знайдено такі, що важко сказати, де закінчується біль і починається лють до "оглухлого" панства, не здатного почути лихо тих, кого воно визискує:

Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І Господа зневажають,
Людей запрягають
В тяжкі ярма...

Нагадування про Господа в Шевченковому посланні звучать як рефрен. Поет постійно нагадує про Божий суд, про те, що примноження зла на землі рівнозначне зневазі до Господа. Він і в інших творах не раз апелюватиме до християнської свідомості тих, кому адресувалися його слова. Авторитет Бога, його заповідей видавався йому найголовнішим, найсильнішим, – може, навіть останнім аргументом у полеміці з тими, хто чинить зло. Щоправда, не забував Шевченко й про суд земний, прозоро натякаючи на помсту посполитого люду, доведеного до межі відчаю, що його слід було б назвати екзистенційним:

Орють лихо,
Лихом засівають.
А що вродить? Побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолюди,
Діти юродиві!

І ось тут починається чи не найбільше диво Шевченкового послання: від люті й гніву він раптом блискавично переходить до зовсім іншої інтонації, в якій домінує замилування:

Подивіться на рай тихий,
На свою країну,
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну,
Розкуйтеся, братайтеся,
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя правда,
І сила, і воля.

Поетові інвективи набувають нових значень, ключовою стає різка опозиція "своє – чуже". Тарас Шевченко із просто-таки апостольською одержимістю скликає блудних синів України, то проклинаючи їх, то заклинаючи, то погрожуючи знову страшним судом, що вершитиметься уже й не на небесах, а на землі:

Схаменіться! будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших...

Подібні візії згодом зринатимуть у поезії Лесі Українки: "Великий буде жах, велике й визволення, Тоді впадуть всесвітні її окови..."

Шевченко не шукає меж для свого лютого сарказму – він віщує страшний пароксизм помсти "немудрого" й "невченого" простолюду, криваву стихію, апокаліпсис, який неминуче настане, якщо "діти юродиві" не схаменуться. Тільки ж річ у тім, що всі ці страхіття не є, сказати б, безальтернативними! Про Шевченкові альтернативи я скажу трохи далі, тому що перед тим важливо не пропустити блискучий портрет малоросійської квазіеліти, ураженої вірусом національного відступництва.

Передусім, вона, ця квазіеліта, безлика. Криза ідентичності, асимільованість, втікання від свого національного "Я" і запобігання перед чужинцями неминуче призводять до моральних хвороб, що починаються із втрати елементарної гідності. Запитання "хто ви?" – фатальне для малоросійської свідомості. Відповіді на нього немає – все залежить від того, що скаже німець (німець у Т.Шевченка – не обов'язково власне німець; це слово він уживає в ширшому значенні, як маркер чужості, чужинності). Може, моголи. Може, слов'яни. Одне слово – ніхто.

Але Шевченко на цій осудливій ноті не зупиняється: він чудово знає, що квазіеліті з її безликістю потрібні якісь психологічні компенсатори; що національна безликість, виявляється, легко уживається з малоросійською чванькуватістю, пихою, самомилуванням, квасним патріотизмом! Ідеться ж бо, не забуваймо, про перелицьованих у російських дворян нащадків козацької старшини, а то й гетьманів. Про Галаганів, Кочубеїв, Скоропадських першої половини XIX ст., які, як відомо, тішилися своєю родовитістю, часом зберігали в маєтках сімейні реліквії, що нагадували їм про славну старовину, предків...

Центральна частина Шевченкового послання – це полеміка про історію. Її можна було б назвати зриванням масок: поет рішуче прощається з романтичними уявленнями про героїчну козацьку минувшину, про Гетьманщину. Тепер, 1845-го, йому відкрилися нові, значно гіркіші істини:

Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте
Тоді себе: що ми?..
Чиї сини? Яких батьків?
Ким? За що закуті?..
То й побачите, що ось що
Ваші славні Брути:
Раби, подножки, грязь Москви,
Варшавське сміття – ваші пани,
Ясновельможнії гетьмани.
Чого ж ви чванитеся, ви!
Сини сердешної України!

Уявімо на мить, що читач цих рядків – хтось із власників Тростянця (рід Скоропадських), або Сокиринців чи Дігтярів (Галагани), або Згурівки (Кочубеї)... Шевченко не залишав їм (та не тільки цим конкретним адресатам, а й іншим "прадідів великих правнукам поганим") жодних ілюзій. Це їм він кинув слова, що згодом повторюватимуться безліч разів як заклинання:

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь,
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.

Здавалося б, гнів поета щойно дійшов вищої точки кипіння. Проте ні: Шевченко не обмежиться інвективами й сарказмом. Він не забуде, що альтернатива для блудних синів, попри все, існує. Як на мене, головний авторський

месидж полягає все ж не в тому, щоб осудити заблуканих, а в тому, щоб дати їм шанс. Квазіеліті пропонується стати національною елітою. Поет кличе блудних синів повернутися до "великої руїни", вийти на дорогу любові до "своєї хати", і освячує це майбутнє навернення до України як праведне діяння, як шлях "своєї мудрості".

Апостольський тон і апостольська лексика в нього вільні від натуги стилізації, оскільки "І мертвим, і живим..." – це не тільки послання, звернене до інших. Це, якщо хочете, ще й поетова тиха молитва за порозуміння "братів" заради матері.

Диво-дивне, розпочавши послання з моторошної картини соціальних кривд, Шевченко закінчив його ідеалом національного порозуміння братів на ґрунті любові до матері! Порозуміння, яке не залежить від соціальних ніш, що їх займають такі різні "брати". Послання мало нагадати про те, що є значно вищим за соціальні ролі й зумовлені ними суперечності: Бог і Україна. Йшлося, по суті, про узалежнення любові до Бога – і любові до брата заради України. Такі авторські смисли послання підкреслено епіграфом із соборного послання Іоанна: "Якщо хтось каже, що любить Бога, а брата свого ненавидить, – лож є".

І звісно, Шевченко не був би Шевченком, якби наприкінці – знову ж таки, цілком по-апостольськи, проте й дуже по-людськи водночас – не відхилив завісу перед майбутнім. Тим майбутнім, у якому збуваються найдивовижніші національні мріяння:

Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І забудеться срамотня
Давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечірній
Тихо засіяє...
Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Що це – як не втілена українська мрія, вистраждана, така жадана ідилія, в якій усе продиктоване любов'ю? Не забутий тут і "найменший брат", той самий, чиє "невчене око", казав поет, може заглянути панам "в саму душу / Глибоко! Глибоко!", якщо вони не схаменуться. Соціальне порозуміння можливе на ґрунті вищих національних пріоритетів, – про це Тарас Шевченко також казав своїм сучасникам і нащадкам. Він вірив, що мрія досяжна, якщо різноликою українською спільнотою рухатиме головний, єдиномислимий імператив: Бог і Україна.

БУВАЛИ ВОЙНИ Й ВОЙСЬКОВІЇ ЧВАРИ

А тепер перенесімося із В'юнища у Петербург.

1860 рік... Шевченко пише один із останніх віршів, у якому знову повертається до роздумів про "еліту" й еліту. Ось цей вірш:

Бували войни й войськовії свари:
Галагани, і Киселі, і Кочубеї-Нагаї –
Було добра того чимало.
Минуло все, та не пропало.
Остались шашелі: гризуть,
Жеруть і тлять старого дуба...
А од коріння тихо, любо
Зелені парості ростуть.
І виростуть; і без сокири
Аж зареве та загуде,
Козак безверхий упаде,
Розтрощить трон, порве порфіру,
Роздавить вашого кумира,
Людській шашелі. Няньки,
Дядьки отечества чужого!
Не стане ідола святого,
І вас не стане, – будяки
Та кропива – а більш нічого
Не виросте над вашим трупом.
І стане купою на купі
Смердячий гній – і все те, все
Потроху вітер рознесе,
А ми помолимося Богу
І небагатії, невбогі.

Читаючи ці рядки, неможливо не відчути безмежний, із гірким присмаком, сарказм Шевченка. Озираючись у часи минулі, він знову згадує всіх отих "галаганів – киселів – кочубеїв", не приховуючи свого презирства до них. "Було добра того чимало", – в'їдливо іронізує поет. Він знає, що річ не в прізвищах, а в національному відступництві як явищі, яке, до того ж, не залишилося в далеких XVII чи XVIII століттях. Воно продовжує себе в "шашелі", що й досі "гризе... старого дуба".

Як бачимо, Тарас Шевченко заговорив мовою алегорій. Його "старий дуб" символізує козацьку націю, Україну, яка була і є об'єктом спокус не тільки для зайд, а й для, як сказав би Михайло Драгоманов, "турків внутрішніх". За час, що минув після 1845-го, коли писалося "посланіє", настрій поета змінився разюче! Шевченко звільнився від останніх ілюзій щодо "галаганів – киселів – кочубеїв", тому годі шукати в нього колишніх молитовних інтонацій, закликів до "обіймів"... Усе, здавалося б, поглинув пекучий сарказм. Хоча ні: сарказм, хоч яким би пекучим він був, не відібрав сподівань і віри автора в "зелені парості", що непомітно пробиваються з коріння "старого дуба". Ця нова алегорія миттєво пробуджує у поета візію майбутнього, – і в ньому знову прокидається давній поклик до пророкування, навіювання, викликання того майбутнього.

Тільки що то за "козак безверхий", який, упавши, "розтрощить трон, порве порфіру", та ще й "роздавить" того, хто для "людської шашелі" є "кумиром"? Епітет "безверхий" трапляється у Шевченка й раніше, наприклад – у поемі "Наймичка": "Тяжко дітей годувати /У безверхій хаті"... Найлегше було б думати, що "безверхий" означає "убогий". Насправді ж, слово це у Шевченка приростає новими значеннями. "Безверхою" є та хата, в якій бракує ладу, пуття. Те ж саме – з "безверхим" козаком: у вірші Т.Шевченка цей образ виростає в символ "пополитого" – безелітного! – українського буття, яке, зрештою, не може тривати вічно саме так, у безладності й безнадії.

Шевченко віщує неминуче настання іншого життя, уже без "трону" й "кумира". І в цьому іншому житті він не залишає місця "дядькам отечества чужого", – вони безславно щезнуть. Із сарказму народжуються гнів і прокляття: "І вас не стане – будяки /Та кропива – а більш нічого /Не виросте над вашим трупом..." Проте завершується вірш усе ж не духом разючої інвективи, а таким характерним для Шевченка окрайцем майбутньої ідилії, здійсненої мрії – мовби перед внутрішнім зором поета знову замерехтів його "садок вишневий". "Садок", у якому збувся його ідеал соціальної справедливості (ключем до розуміння цього ідеалу є заключні слова про "небагатих-невбогих", себто – про "середній клас", як би ми сказали тепер!)

Коло замкнулося. Шевченко повернувся до своїх давніх візій "раю тихого", доповнюючи його образ новими штрихами (зовсім не випадково, гадаю, у вірші 1860 року, у картині оновлення, що гряде, з'явилися слова: "без сокири", – вони прозвучали як заперечення поета собі самому, тому, який раніше закликав "добре вигострить сокиру").

Уже й тепер, на останній межі, Тараса Шевченка не полишала віра в те, що "захований скарб" колись-таки буде відшуканий. І що "козак" також не залишиться "безверхим": недарма ж із поточеного "шашіллю" "старого дуба" пробивалися оті "зелені парості"...

Чи не тими ж Шевченковими сподіваннями живемо й нині?

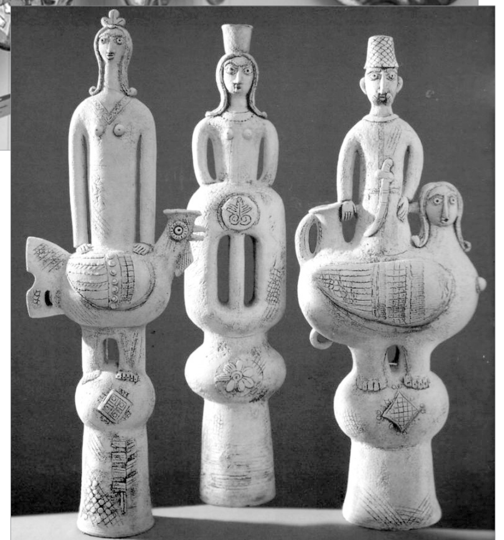
Володимир ПАНЧЕНКО,
професор Національного університету "Києво-Могилянська академія".
"День", №3–4, (2013)

ЛАУРЕАТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ТВОРЧІ СПАЛАХИ ПЕТРА ПЕЧОРНОГО

Відомий сучасний митець Петро Печорний має тверду волю до перемоги і подиву гідну пристрасть до творчості. А це обов'язково винагороджується і спалахами натхнення, і осяянням, і визнанням. Цього року його, народного художника України, лауреата літературно-мистецької премії імені Нечуя-Левицького, лауреата премії Катерини Білокур, професора Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, названо серед лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка. Відзначено роботи – серію декоративних тарелів за мотивами збірки поетичних творів Шевченка "Кобзар".

За своєю масштабністю цей творчий проект не має собі рівних. Митець неодноразово звертався до шевченківської тематики, виконав серію живописно-пейзажних і графічних творів "По шевченківських місцях". І ось "творчий спалах" – наша Шевченкіана поповнилася значним досягненням. Нову серію робіт цієї тематики становлять 32 великого формату керамічні тарелі (діаметр – 62 см), в яких органічно поєднані поетичні тексти з образотворчими мотивами та декоративним оздобленням.

Цю диво-виставку можна побачити в Національному музеї Тараса Шевченка, на відкриття якої прийшли відомі діячі культури і мистецтва. Привітали митця декан факультету дизайну Петро Добровольський, де Петро Печорний очолює кафедру монументально-декоративного розпису і кераміки; народний художник України, лауреат Шевченківської премії Володимир Прядка, мистецтвознавець, начальник редакційно-видавничого відділу Юлія Полтавська та інші, які відзначали унікальність творів відомого кераміста.

Ці тематичні тарелі – мов символ сонця. У колекції кожна має сюжет з введенням зображень, що є символами України, – хата, вітряк, тополя, калина, соловейко, зозуля, церква, які співзвучні з образами-символами Шевченкової поезії. А які контрастні та яскраві кольори!

Важко перерахувати все створене Печорним. Його мистецькі простори надзвичайно широкі. Я вже мала змогу побувати на виставках художника-кераміста, де він виставляв свої роботи, присвячені літературним і народним героям: "Богдан Хмельницький", "Ілля Муромець", "Козак Мамай", "Козак Байда", "Тарас Бульба" – це те, що пригадую. Такий же успіх мали декоративні вази "Дружба", "Пісня миру", "Відродження", "Берегиня", "Дерево життя", "Птах-Фенікс" тощо. Є у нього декоративні панно, монументальні композиції з фантастичними сюжетами...

Різноплановість мистецьких уподобань, досконале володіння обраним матеріалом дає митцеві блискучу можливість необмеженої мистецької фантазії і в кераміці, і в графіці, і в малярстві. Його роботи різноманітні за жанрами, темами, формами, засобами виразності. В декоративно-ужитковій галузі Маестро працює понад 50 років, і свій 80-річний ювілей зустрів неперевершеними самобутніми творами, в яких живе душа українського народу. Твори Петра Печорного експонуються майже в 30 музеях України й зарубіжжя та в приватних колекціях країн світу. Ними захоплюються в Японії, США, Канаді, Бельгії, Польщі, Німеччині тощо. І головне – всі його творчі роботи засвідчують самовіддане, патріотичне служіння Україні, яку він символічно втіляє в образі Птаха-Фенікса.

Петро Печорний родом з давньої сіверської землі. Отримав високу фахову підготовку – спочатку в Київському училищі декоративно-ужиткового мистецтва в Лаврі, яке дало основу знання народної творчості українців, а потім в Ленінградському вищому художньо-промисловому училищі ім. В. І. Мухіної (нині Санкт-Петербурзька державна художньо-промислова академія) – і здобув базову фахову освіту зі спеціалізації "кераміка, скло".

– Звідки черпаєте енергію, пане Петре? – запитую майстра.

– Від землі – нашої, рідної. Від землі набираюся сили, до людей іду вчитися мудрості...

А про те, чи є у нього улюблені роботи серед творчого доробку, митець відповідає, що для нього головне – натхнення. Коли пані Муза заполоняє його думки, почуття – виникає ідея, народжується художній образ...

На одній з виставок творів митця в Опішному на міжнародному симпозіумі доктор історичних наук, директор Інституту керамології Національної академії наук України Олесь Пошивайло зробив запис, яким передає і мої почування: "Ще не вмерла Україна – і буде одвічно, допоки на її благословенній землі творитимуть такі могутні подвижники, як наш український класик Петро Печорний. Слава Маестро і многая літа в творчості й на життєвій дорозі! Вражений щирістю художньої мови".

Схиляємося перед силою вашого таланту!

Зоряна НАГІРНЯК

МОМЕНТ ІСТИНИ

ШЕВЧЕНКОВІ ІДЕЇ НА ВИСОТІ ЧИНУ

Однак поставимо і ми собі це запитанням, чому саме Харковом і Полтавою здійснюється ідея таємної організації, кінцева мета якої – утворення самостійної держави зі своєю помісною автокефальною Церквою? До речі, Іван Липа у 1918 році буде призначений Міністром віросповідань уряду УНР і підпише указ про Українську Автокефальну Православну Церкву.

Причина в тому, що Київ вісімдесятих-дев'яностих років XIX століття був головним осередком старого "українофільського" руху й унеможливлював появу нових течій серед української молодої громади, чітко реагуючи на будь-які прояви самостійної думки. Ці українофільські громади подібно до наших сучасних "Просвіти", Руху, не дали ніякого плоду, крім путівок своїм провідникам у владу.

Так-от і в XIX столітті наступне за Шевченком покоління, налякане його стражданнями, розробило формат лояльності до імперської влади і діяло в його рамках за принципом: "Робім так, щоб ніхто не бачив нашої роботи!" (М.Міхновський)

Отже, для того, щоб ідеї Шевченка піднялись до ідеї чину, потрібно було створити епоху полеміки, заперечень і боротьби. І такі зміни настають з появою молодої генерації інтелігентів. Цитуємо: "Серед такого й іншого українофільства давно вже прокладало стежку здорове, нормальне українство, як струмочки чистої води серед кальної дороги, і коли українофільство було раніш ніби нормальним з'явищем нашого ненормального стану, то тепер українофіли вже неможливі, як дійсні й щирі патріоти, як люди ідеї. І поскільки ми поважаємо й шануємо щирих українофілів, наших батьків, постільки ми, свідомі Українці, не бажаємо о дальший розвиток українофільського руху серед нашої суспільності". Це була цитата з програмного документа Братства Тарасівців "Profession de foi або "Символу віри молодих українців", виголошеного Іваном Липою в Харкові на відзначенні шевченківських роковин, імовірно, після участі у традиційній для студентської молоді Харкова ще з 1861 року заупокійної панахиди по Шевченку в Мироносицькій церкві. Політичне "Вірую" Тарасівців повністю спиралося на ідеї Шевченка і було протиставленням не тільки аполітичному українофільству, а також ідеям соціалізму і драгоманівства, які набули наприкінці XIX століття популярності в молодіжному середовищі. Це була декларація бачення Тарасівців ідеї і мрії справжньої України визнання Московщини окупантом України, вимоги повної державно-політичної незалежності України, підкреслення політичного моменту в праці серед народу і свідомості, що справедлива розв'язка соціального питання може прийти в парі з політичним вирішенням державної суверенності: "Своя Самостійна Українська Держава. Без своєї національної держави ніяка нація не може жити й розвиватися. Настав час почати боротьбу за оцю свою національну державність. Не досить культурної праці старших поколінь. Треба перейти до праці активної політичної... Ціль наша – визволення цілої нації з московської неволі, створення Самостійної Української Держави... Наше покоління мусить створити свою українську національну ідеологію для боротьби за визволення нації і для створення держави. Отже, ні проекти московських лібералів, ні соціалістичні програми московських революційних партій не можуть бути нами прийняті як наші проекти, як наші програми". А ще Братство Тарасівців чітко заманіфестувало національну єдність українського народу: "Для нас, свідомих українців, єсть один український народ. Україна австрійська і Україна російська однак нам рідні, і жодні географічні межі не можуть роз'єднати одного народу". Гасло, яке з певних політичних мотивів набуло особливо актуального значення саме сьогодні. Як і головне у діяльності "братчиків" – служіння не грошам і не чужим державам, а Україні".

Цікавою була примітка до заголовка програми від редакції газети: "Подаючи сю вперший раз письменно висловлену національну програму молодих Українців, пересилаємо їй щире помагайбі до праці в сім напрямі, вітаючи їх словами безсмертного Тараса: "Борітеся, поборете. Вам Бог помагає!". Ідеї Тарасівців були пропаговані також Вартовим (Б.Грінченком) у "Листах з Наддніпрянської України" та М. Коцюбинським у казці-алегорії "Хо".

Але влітку 1893 року Івана Липу і ще декількох харківських братчиків було заарештовано і засуджено до ув'язнення за звинуваченням у підготовці "відторгнення Малоросії від Великої Росії". Але цікаво, що в судовому процесі назва організації Братство Тарасівців не фігурувала. Після арештів у Харкові центр Братства перемістився до Києва. Того ж року у Києві під головуванням Миколи Міхновського відбувся підпільний всеукраїнський з'їзд Братства Тарасівців, в якому взяли участь 30 делегатів.

На цьому з'їзді, були там і Михайло Коцюбинський, Євген Тимченко, Володимир Самійленко, брат Миколи Міхновського отець Юрій, пізніше архієпископ Чернігівський Юрій, настоятель собору св. Софії УАПЦ в Києві, якого більшовики розстріляли 1937 року), Тарасівці прийняли рішення перейти від організаційно-виховної роботи до політичних акцій. Але в квітні проти діячів товариства почалися репресії, багато з учасників було заарештовано й вислано за звинуваченням в "українофільській пропаганді", хоча про існування таємної організації поліція так і не довідалась. Після цих подій частина членів (Б.Грінченко, М.Вороний, О. та В.Чехівські) перейшла на автономістично-федералістичні позиції.

Якщо говорити про діяльність Братства, то вона провадилася в такий спосіб, що в кожній українській студентській громаді, що існувала зазвичай легально або напівлегально, було організовано з найактивніших студентів таємне звено Братства Тарасівців, яке вело працю громади щодо політичних вимог. Ідеї Братства його члени поширювали також у літературних творах і статтях, друкованих в українській пресі в Галичині, яку нелегально розповсюджували в Україні під московською окупацією. Осередки Братства, крім Києва і Харкова, були в Одесі, Лубнах, Полтаві, Прилуках, Чернігові.

Фінансувалася організація на пожертви благодійників, зокрема, цукрозаводчика Василя Симеренка. Так, у травні 1897 р. провідні Тарасівці на кошти В.Симиренка роз'їхалися по Україні для "роботи політичної". Микола Міхновський був відряджений на Лівобережжя. Деякі Тарасівці створювали осередки своєї організації або підпорядковані Братству групи за місцем свого минулого проживання, буваючи там у батьків, родичів чи друзів під час канікул, відпусток тощо. Цей процес тривав і в другій половині 90-х років. Саме як цілеспрямовану роботу у цьому напрямку можна характеризувати заснований у 1896 р. молодіжний гурток у Лубнах, який місцеве громадянство цілком слушно називало "дітьми Шемета". Поліція вважала, що посередником у стосунках "центральної групи українофілів із лубенським українофільським гуртком" був Володимир Шемет, який доставляв членам гуртка під час відвідин батьків "заборонені закордонні видання з київського складу". Немає сумніву, що до створення лубенського гуртка був причетний не лише Володимир Шемет із його братами Сергієм і Миколою, а й Микола Міхновський – як один з організаторів, або добре обізнаний радник. Такий же гурток був створений 1896 р. і в Прилуках, на батьківщині Миколи Міхновського. "Головним порадником прилуцького гуртка" Олександр Лотоцький називає племінника Миколи, студента Київського університету Василя Совачіва. Важко уявити, що до організації й діяльності цього гуртка не був причетний і сам Міхновський. Робота обох цих гімназійних гуртків принесла значні результати. У них виховувалися відомі пізніше діячі національно-визвольного руху Володимир Дорошенко, Олексій Назаріїв, Микола Порш, Борис Мартос та ін. Юрій Коллард пише також про існування української громади при Полтавській семінарії, серед членів якої називає двох представників однієї з бічних гілок родинного клану Міхновських ("братів О. та В. Міхновських"), які в другій половині 90-х років навчалися у Полтавській духовній семінарії. Членом гуртка був і Симон Петлюра.

Важливо підкреслити, що Тарасівці дуже негативно ставились до будь-яких спроб монополізувати українську справу, як це робить, наприклад, сьогодні "Свобода". Вони вважали це проявами недолугого мислення і антиконструктивної дії. Навпаки, вони входили у різні українські організації, об'єднуючись навколо щоденних конкретних справ і орієнтуючи їх на високі цілі.

У 1899 році до Харкова переїхав Микола Міхновський. У 1900 році під час відзначення шевченкових роковин він виголосив доповідь "Самостійна Україна", яка була, власне, розширенням і обґрунтуванням тез програми Братства Тарасівців щодо прав українського народу на свою державу. У цій роботі Міхновський представляє Шевченка як посередника між козацько-гетьманською державою і сучасністю. Він пише: "...доки нація живе, доки відчуває себе живою, сильною, доти нема місця для задавнення. Мова про задавнення не може грати ніякої ролі, бо наш народ своїми повсякчасними протестами проти панування Москви (Дорошенко, Мазепа, Кирило-Мефодіївське братство, Шевченко, селянські повстання 80-х років), перервав течію задавнення, давши напрям розв'язати суперечку про обов'язковість Переяславської конституції тим способом, який може уважатися єдино дійсним і серйозним, себто силою". До речі, програма Тарасівців спиралась також на конституційно-правові процедури набуття Україною незалежності. Революцію Тарасівці вважали гріхом. У 1902 році М.Міхновський засновує Українську Народну Партію, до якої, між іншим, належали Варфоломей та Григорій Шевченки, на основі чого можна вважати, що в родині генія вважали Міхновського гідним і послідовним учнем ідей Кобзаря. У 1903 році Міхновський формулює Кредо борця за волю і славу України у 10 заповідях УНП. У них також помітний вплив шевченківської думки в таких аспектах, як єдність українців, що має бути вищою станових розбіжностей, підходу до чужинців та ставлення до спільних духовно-національних вартостей:

1. Одна, Єдина, Неподільна, Самостійна, Вільна, Демократична Україна, Республіка робочих людей – це ідеал української людини, за здійснення якого ти повинен боротися, не шкодуючи свого життя.

2. Усі люди твої брати. Але москалі, ляхи, мадяри, румуни та жиди – це вороги нашого народу, як довго вони панують над нами і визискують нас.

3. Україна для українців! Отже вигонь звідусіль з України чужинців-гнобителів.

4. Усюди й завжди вживай української мови. Хай ні дружина твоя, ні діти твої не поганять твоєї господи мовою чужинців-гнобителів.

5. Шануй діячів рідного краю, ненавидь його ворогів, зневажай перевертнів-відступників і добре буде цілому твоєму народові й тобі.

6. Не вбивай Україну своєю байдужістю до всенародних інтересів.

7. Не зробися ренегатом-відступником.

8. Не обкрадай власного народу, працюючи на ворогів України.
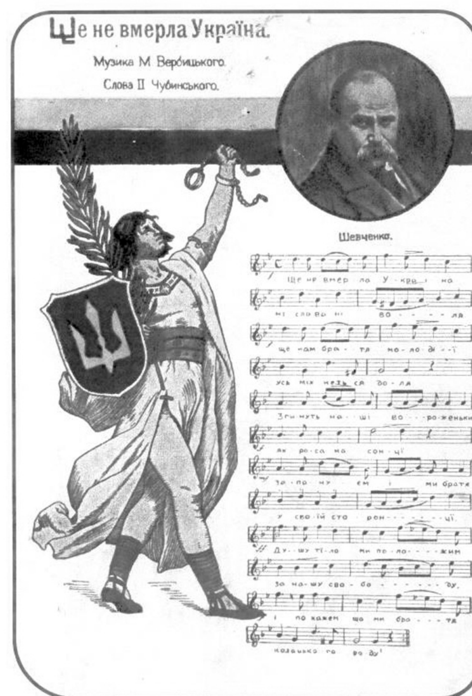
9. Допомагай своєму землякові поперед усіх, держись купи.

10. Не бери собі дружини з чужинців, бо твої діти будуть тобі ворогами, не приятелюй з ворогами нашого народу, бо ти додаєш їм сили і відваги, не накладай укупі з гнобителями нашими, бо зрадником будеш.

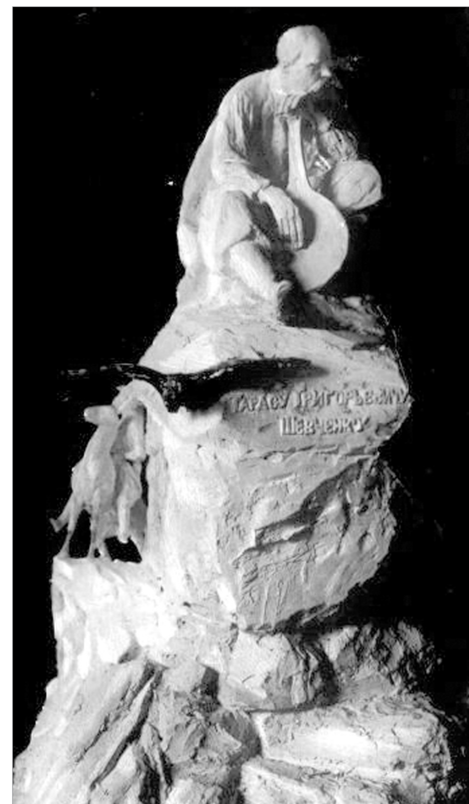
І нарешті під датою 26 лютого (10 березня нов. ст.) 1912 року Міхновський пише статтю "Шевченкові роковини", в якій ставить Тараса Шевченка на рівні з пророком Мойсеєм: "Є він для українського народу тим огненним, що колись Бог послав народові єврейському, як виходив він з Єгипту. Як той біблійний огненний стовп, показує він шлях до щасливої будучини". І закінчує М.Міхновський статтю словами самого Кобзаря: "Братія, не вдавайтеся в тугу, а моліться Богу і роботайте розумно во ім'я Матері нашої України". Може, це і є сьогодні для нас, українців, головне? І не треба ніяких інших програм і партій?!

Ольга РІЗНИЧЕНКО

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Листівка "Жертвуйте на пам'ятник Т.Шевченку у Києві". 1913 р.

Один із проектів пам'ятника Т.Шевченку професора С. Волнухіна

СКАРБИ НАРОДУ

МУЗЕЙ ВОЛИНСЬКОЇ ІКОНИ. ПРЕЗЕНТАЦІЯ АЛЬБОМУ

28 лютого 2013 р. у музеї "Будинок митрополита" Національного заповідника "Софія Київська" відбулася подія, що цілком заслуговує на загальнонаціональний резонанс. Тут презентували книгу-альбом "Музей волинської ікони", який цього року відзначатиме своє двадцятиліття. Організатори презентації унікального видання – причетні до його виходу у світ установи: Музей волинської ікони, Волинський краєзнавчий музей, Видавничий дім "АДЕФ-Україна", який і видав альбом на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення за програмою "Українська книга", Національний заповідник "Софія Київська", Волинська облдержадміністрація. Задля участі в знаковій події з Луцька прибув "десант" у складі музейників, журналістів, знаних у регіоні людей на чолі із заступником голови Волинської ОДА Олександром Курилюком.

Похвально, що волиняни, як люди шляхетні, пам'ятають тих, хто спричинився (вирішальним чином!) до постання в обласному центрі Музею волинської ікони з його безцінною перлиною – Холмською чудотворною іконою Богородиці, пам'яткою сакрального мистецтва XI століття. Тож серед почесних гостей був Президент України (1994–2004 рр.) Леонід Кучма. Коли після півстолітніх митарств до Луцька потрапила Холмська ікона Богоматері, саме завдяки його підтримці вже наступного року розпочалися її дослідження й реставрація, поступово Музей став тим, чим він є сьогодні. Втім, на власних заслугах Леонід Кучма не зосереджувався, навпаки, наголосив, виступаючи на презентації, що "вся Україна до цього причетна. Я радий, що сьогоднішній день – свято книговидання, бо такі книги виходять рідко. До того ж це й свято культури української, духовності нашої…"

На презентації були присутні представники творчої, наукової, політичної еліти України. Серед гостей – митрополит Волинський і Луцький Нифонт, академік НАН України, Директор Інституту археології НАН України Петро Толочко, митрополит Луцький і Волинський УПЦ КП Михаїл, заступник Голови державного комітету телебачення і радіомовлення України Анатолій Мураховський, Генеральний директор Національного музею Тараса Шевченко Дмитро Стус, Генеральний директор ВД "АДЕФ-Україна" – Ігор Шпак та інші. Захід відбувався у супроводі хору "Волинські дзвони" храму Всіх святих землі волинської.

Репрезентована книга, наголошували промовці, популяризує унікальну колекцію Музею волинської ікони (м.Луцьк), переважна більшість пам'яток якої досі були невідомими. Видання репрезентує твори сакрального образотворчого мистецтва, а саме волинського іконопису, релігійного живопису західноєвропейської традиції, церковного різьблення та скульптури XVI – початку XIX ст. Особливу цінність має зображена на обкладинці альбому Холмська ікона Богородиці (XI ст.), шанована у християнському світі як чудотворна.

В Україні вперше видано зібрання унікальних волинських ікон, які є справжньою окрасою західноєвропейського мистецтва доби Середньовіччя. За словами академіка Петра Толочка, каталогізація колекції музею та впровадження її до наукового обігу стали важливою подією у дослідженні давнього українського мистецтва. Владика Михаїл наголосив: сакральне мистецтво об'єднує всі гілки православ'я, а Музей волинської ікони вже давно вийшов за рамки музею і перетворився на місце, де кожен може помолитися перед чудотворними образами. Музей став місцем паломництва. Митрополит закликав владу повернути Луцьку оригінал ікони Волинської Богоматері, який зберігається в Національному художньому музеї України.

Книга "Музей волинської ікони" знайомить з унікальними волинськими іконами – скарбницею духовної спадщини Волині, безцінним надбанням українського народу, джерелом світлої радості й духовного удосконалення. Розділи альбому присвячені історії формування колекції Музею волинської ікони, Чудотворній Холмській іконі Богородиці, волинському іконопису XVI–XVIII ст., релігійному живопису західноєвропейської традиції XVIII–XIX ст., декоративній різьбі і скульптурі XVII – початку XIX ст. Вступне слово до читачів – Анатолія Силюка, директора Волинського краєзнавчого музею, заслуженого працівника культури України.

Високий фаховий рівень видання забезпечив насамперед його авторський колектив: Людмила Міляєва – дійсний член Академії мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, заслужений діяч мистецтв України, Володимир Александрович – доктор історичних наук, провідний науковий співробітник Інституту українознавства імені І.Крип'якевича НАН України, професор Варшавського університету, Євгенія Ковальчук – кандидат історичних наук, заступник директора з наукової роботи Волинського краєзнавчого музею, Тетяна Єлисеєва – завідувач Музею волинської ікони, Світлана Василевська, Ангеліна Вигодник, Людмила Карпюк – провідні наукові співробітники Музею волинської ікони.

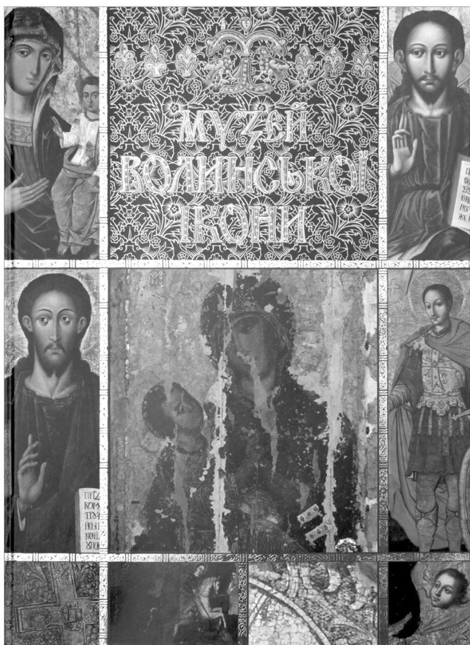
До речі, бібліотеку музею "Будинок митрополита" Національного заповідника "Софія Київська" поповнять нові фоліанти. Так, директор ВД "АДЕФ-Україна" подарував заповіднику презентований альбом, а митрополит Нифонт – факсимільну копію знаменитого "Луцького Євангелія" XIУ століття.

…За переказами, Холмська чудотворна ікона Богоматері не раз рятувала християнський люд від потопту і наруги. Нині, щоб попросити заступництва у Богородиці, з хресними ходами до Неї, у Музей волинської ікони, приходять представники різних конфесій. Унікальний випадок, коли хресний хід іде до музею. І видання альбому стало непересічною подією ще й тому, що не розсварило – а сконсолідувало воєдино владу, громадськість, науковців, конфесії Волині. Втім, це особлива, питомо українська земля, сини якої вмирали за її честь стоячи. Із чотирьох чудодійних ікон українського краю лише Холмську Богоматір вдалося зберегти на Батьківщині. Три інші для нас втрачені – одну, із Белза, доправили до Ченстохова, другу, Вишгородську, – до Московії, третю, із Києво-Печерської лаври, знищили більшовицькі ординці. Тож уповаємо на чудодійну силу Холмської ікони Богородиці, під її милість прибігаючи, просимо заступництва.

Тетяна ЄЛІСЄЄВА, завідувач музею Волинської ікони

ДОВІДКА.

За переказами, Холмська чудотворна ікона є однією з трьох, написаних Святим Євангелістом Лукою. Дослідники стверджують, що цей образ – твір візантійського сакрального мистецтва XI століття. Вважається, що до Києва її привіз разом з іншими іконами і церковним начинням рівноапостольний князь Володимир, прийнявши хрещення, за іншими – ікона була у шлюбному посагу царівни Анни, нареченої князя, а вже він поставив образ у побудованому ним у 1001-му році Богородичному Соборі в Холмі.

Ікона правила холмщанам за зразок мужності й високої сили духу. Завдяки її заступництву місто було врятоване від нашестя орд Батия в 1240 році. Захисники міста ревно молилися перед образом, а дві княжни дали обітницю на знак подяки за визволення прийняти чернецтво і відновити храм, в якому він зберігався. Легенда розповідає, що ікону винесли на укріплення. І татари дуже розгубилися: їм здалося, що воно піднялося до небес. Завойовники в паніці кинулися втікати.

Вдруге вони напали на місто у 1256 році. І тоді також не змогли його захопити. Проте 1261 року татари під проводом Бурундая вдерлися до Холма. Вони зруйнували православний собор, а ікону залишили серед руїн, знявши з неї дорогоцінні ризи. Згідно з історичними оповідями, кривдників покарав Господь: вони осліпли, а голови воїнам повивертало обличчям до спини. Власне, це одні з перших свідчень про чудотворну силу ікони. Лише через сто років жителі міста вийняли її з-під завалів і внесли до відбудованого храму.

Слава про Холмську чудотворну ікону Божої Матері розійшлася у ті часи далеко за межі Холмщини. Щедрі дари свідчили про побожне пошанування святині, до якої на поклін сходилися та з'їжджалися прочани з різних країв. На цей час зафіксовано понад 700 чудодійних благодіянь, створених за посередництвом ікони Пресвятої Діви.

У 1765 році за клопотанням уніатських єпископів Папа Римський Климент XII коронує ікону двома золотими коронами, виготовленими в Римі.

Протягом довгого часу ікона переходила від православних до уніатів, аж поки у 1875 році, 23 травня, російський царський уряд скасовує унію з Римом. Святиня на Холмській горі повернулась у лоно православ'я.

За радянських часів ікону переховувала дочка священика Гавриїла – Надія Коробчук-Горлицька у швагра о. Дениса Ренді, священика з Івано-Франківщини. І аж у 1996 році перевезла образ до себе в Луцьк. Чотири роки (з 1996-го по 2000-й) у реставраційній майстерні тодішнього приміщення Музею волинської ікони, котре стіна в стіну сусідило з обласним управлінням Служби безпеки (це, власне, і було одне з його колишніх приміщень, згодом СБУ й повернуте), Луцький художник-реставратор Анатолій Квасюк рятував ікону Холмської Богородиці.

Уперше Холмську Богоматір для широкого загалу було виставлено в Музеї волинської ікони 19 вересня 2000 року, для учасників IV Всесвітнього конгресу холмщаків – він відбувався у Луцьку. Такою була воля Надії Гаврилівни Коробчук-Горлицької, яка хворіла й поспішала, щоб святому образу могли поклонитися побільше холмщаків. Бо серед них було немало тих, котрі його колись бачили, пам'ятали.

Відтоді ікона то поверталася у реставраційну майстерню, то знову виходила на людські очі в музейний зал. Її виставляють у дні найбільших релігійних свят, і обов'язково – на Пречисту. Нині з хресними ходами до ікони Холмської Богоматері у день її вшанування приходять представники різних конфесій. Тоді у залі, де її виставляють, дозволяють невеликі богослужіння. І це, мабуть, єдиний випадок в Україні, коли хресний хід іде до музею.

За матеріалами ЗМІ

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

ВІДЛУННЯ ОСТАННЬОГО БОЮ ПОЛКОВНИКА УПА

67 років тому, 24 лютого 1946 року, в нерівному бою з численними силами окупаційних військ спецпризначення НКВД загинув, захищаючи рідну Вітчизну, стратег повстанської боротьби талановитий військовий діяч УПА, полковник "Грегіт-Різун", снятинець Василь Андрусяк. На той час за його плечима були десятки бойових рейдів і переможних боїв з німцями, мадярами, польськими Армією Людовою та Армією Крайовою. Будучи командиром 4-го тактичного відтинку Чорний ліс, що входив до військової округи УПА "Говерла", "Грегіт-Різун" здійснював безпрограшні бойові операції, рейдуючи тилами ворога від Румунії до Закерзоння в Польщі.

Слава про упівське з'єднання "Різуна" випереджала комунікаційний зв'язок ОУН. Вона підіймала дух спротиву до окупантів серед українського мирного населення і наводила жах на ворогів.

По Карпатах і по долах,
там Різун гуляє,
Від німоти і мадярів край наш
визволяє,
Хлопці в нього виборові,
в бою не здаються,
Грізні леви-партизани
за Вітчизну б'ються…

Повернувшись з рейду на Ленківщину, "Різун" дістав наказ командування УПА перегрупувати відділи й оперувати на теренах Чорного лісу в умовах більшовицької окупації…

24 лютого 1946 року штаб "Різуна" квартирував у селі Грабівка, на межі Калуського і Богородчанського районів, де був оточений "Червоною мітлою" дивізії НКВД…

Тут поранений в руку "Різун" в останньому бою поліг разом з командирами відділів і охороною, захищаючи від напасника Вітчизну…

Вшанувати захисника Вітчизни до Снятина 24 лютого 2013 року приїхали його колишні вояки та бойові побратими з Надвірнянщини, Косівщини, Коломийщини, Городенківщини. З Івано-Франківська прибула делегація на чолі з головою Братства ОУН-УПА Карпатського краю Фотієм Володимирським і головою Івано-Франківського обласного проводу Конгресу Українських Націоналістів Богданом Боровичем (до речі, друг Борович обраний головою Всеукраїнського Братства ОУН-УПА. Він був затверджений на цей відповідальний пост Головною Булавою, найвищим органом Братства УПА, по нещодавній смерті славної пам'яті Михайла Зеленчука). Серед інших делегатів з обласного центру приїхав бойовий побратим Василя Андрусяка Степан Гах – автор кількох книг і поетичних збірок. У своїх творах Гах змальовує бойове життя Тактичного відтинку Чорний ліс. Нариси до цих книг друг Степан творив у перерві між боями з московськими окупантами. Рукописи Степана Гаха, під час відпочинку, перечитував його командир "Різун" та останній головний командувач УПА "Грім"-Микола Твердохліб (загинув на горі Березовачка Надвірнянського району в 1956 році наприкінці березня. Щоб не здатись ворогові, останній набій пустив собі в скроню)…

Захід, приурочений до 67-ї річниці від дня загибелі Василя Андрусяка, організував Снятинський районний Комітет Захисту України за сприяння першого заступника голови Снятинської районної державної адміністрації Степана Максим'юка та міського голови Анатолія Шумка.

Урочистий мітинг-реквієм відкрив міський голова. Всечесні отці Теодор Оробець (УГКЦ) та Микола Марусяк (УПЦ КП) відправили спільний поминальний молебень і панахиду, по завершенні обряду звернулись до мирян з душпастирськими промовами духовно-патріотичного характеру… Кожного присутнього на урочистому дійстві зачепила за скрижалі душі промова першого заступника голови районної держадміністрації Степана Максим'юка, який сприяв проведенню заходу.

У свою чергу привітав поважне зібрання радник голови Снятинської районної ради Ярослав Романюк. Після виступу Ярослава Івановича належну оцінку життю і діяльності полковника Андрусяка дав у своєму виступі голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю Фотій Володимирський. Він, зокрема, спинився на патріотичному вихованні молоді і критично оцінив малу чисельність юнацтва з освітніх закладів міста Снятина і сіл району. Володимирський сказав, що павликів морозових, катів України – Леніна і Сталіна та їм подібних муравйових, балтійських матросів, які окупували Україну, симоненки й табачники на законодавчому рівні прирівнюють до захисників Вітчизни, а справжніх захисників Вітчизни – таких, як Василь Андрусяк, приходять вшанувати на добровільних засадах одиниці молодого покоління українців.

Голова обласного проводу Конгресу Українських Націоналістів і голова Всеукраїнського Братства вояків УПА Богдан Борович у своїй промові спинився на теперішній політичній ситуації, що склалася в Україні. Тож він відзначив важливість героїчного чину "Грегота-Різуна" – бойового командира УПА в здобутті Незалежності України і становлення її як держави серед вільних держав Європи у загальносвітовій спільноті самодостатніх націй. Політик зауважив, що якби свого часу УПА не стала в обороні і визволенні України, то московсько-большевицька орда винищила б остаточно генофонд української нації.

Депутат Івано-Франківської обласної ради Іван Угрин привітав всечесних отців, колишніх вояків УПА та всіх присутніх, подякував молодим козакам І Покутського куреня Соборного Козацтва України, які прибули зі своїми вихователями – командирами Григорієм Ступариком і Ярославом Николайчуком.

Голова Снятинської районної станиці Братства вояків ОУН-УПА Степан Москалик подякував усім учасникам урочистого заходу і доручив курінному отаманові СКУ "СІЧ", голові Снятинського районного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів Василеві Шляну провести урочистий обряд посвяти у Братство ОУН-УПА п'ятнадцятьох кандидатів, які сьогодні пройшли випробувальний термін. В урочистій атмосфері голова Братства ОУН-УПА Карпатського Краю Фотій Володимирський вручив новим членам посвідчення, а перший заступник голови Снятинської райдержадміністрації Степан Максим'юк разом з радником голови Снятинської районної ради Ярославом Романюком нагородили ветеранів збройної боротьби і підпілля ОУН пам'ятними медалями Визвольних змагань.

Завершилось дійство виконанням державного славня "Ще не вмерла Україна" і фотографуванням на пам'ять та для історії.

Під час панахиди за упокій "Грегота-Різуна" і його побратимів була проведена триразова сальва піротехнічними засобами. Сальва прогриміла як відлуння останнього бою полковника "Різуна".

Василь НЕПОКІРНИЙ,
м. Снятин, Івано-Франківщина

НАША МОВА КАЛИНОВА…

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Втратити людський образ…	Утратити подобу людську…
В пам'ять про пересічну людину…	На пошанування пам'яті непересічної людини…
У розстрочку…	На виплат…
Смисл слова…	Значення слова…
Больничний листок…	Листок непрацездатності (лікарняний)…
Гарна пропозиція…	Слушна (прийнятна, вдала, доречна, добра) пропозиція …
Довгі роки працювали…	Протягом багатьох років працювали…
Налічний розрахунок...	Розрахунок готівкою (готовими грішми)...
Винести подяку…	Оголосити (висловити, скласти) подяку…
Хворий пішов на поправку…	Хворий почав одужувати…
Повинні були бути…	Мали бути…
Пожинати славу…	Здобувати славу (набувати, заживати слави)…
Посвятити в таємницю…	Відкривати таємницю (втаємничувати)…
Поскользнувся вперше…	Послизнувся (посковзнувся) вперше…
Моє діло сторона…	Моя хата скраю…
Натощак…	Натще (натщесерце)…
Не по кишені…	Не з моєю кишенею…
По крайній мірі…	Принаймі, щонайменше…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання", "Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів", "Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. 050-385-91-86, e-mail: voloschak@yandex.ru

ГРОМАДСЬКА ІНІЦІАТИВА

УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ – УКРАЇНСЬКУ ІСТОРІЮ

Через антинаціональну політику щодо трактування подій і героїв в українській історії, яку проводить Міністерство освіти під керівництвом українофоба і за сумісництвом "строителя русского мира" в Україні Дмитра Табачника, в суспільстві виникає потреба донести до підростаючого покоління справжню, не спотворену агентами впливу Москви українську історію. Нещодавно в УНІАНі була презентована громадська ініціатива "Українським дітям – українську історію", покликана заповнити новітні "білі плями" в підручниках з історії України, що з'явилися внаслідок діяльності вищеназваного міністерства та його керівництва. Ініціативу підтримують народні депутати нинішнього й попередніх скликань: Олександр Бригінець, Олесь Доній, Олег Канівець, Юрій Гнаткевич, Ігор Насалик, Михайло Ратушний та інші. Серед небайдужих до правдивої історії рідної Вітчизни й доктор економічних наук В'ячеслав Кредісов, доктор історичних наук Володимир Сергійчук, видавець Сергій Савуляк. До написання окремих розділів з великої історії нашої держави, що викривлені або мало висвітлені в "осучаснених" шкільних підручниках запрошують молодих істориків з пострадянського покоління, знаних своєю об'єктивністю і незаангажованістю. Ініціатива передбачає видання масовим тиражем й поширення Конспектів з історії України різних періодів серед школярів Києва, а згодом і всієї України. Є велика надія, що ця громадська ініціатива знайде широкий відгук й підтримку не лише серед школярів та їхніх батьків, а й серед усіх, кому не байдуже майбутнє наших дітей і нашої держави.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 3б, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9